

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ

Зеленюк-Джунь Л.В., Національний транспортний університет, Київ, Україна, dzhunlily@ukr.net, orcid.org/0000-0001-6801-3981

FINANCIAL SUPPORT OF THE COMMUNAL ENTERPRISES' ACTIVITIES IN THE TRANSPORT INDUSTRY

Zeleniuk-Dzhun L.V., National Transport University, Kyiv, Ukraine, dzhunlily@ukr.net, orcid.org/0000-0001-6801-3981

Постановка проблеми. Основним показником соціально-економічного розвитку регіонів України є ефективне та стабільне функціонування комунальних підприємств, оскільки їх діяльність спрямована на забезпечення комфортних та безпечних умов життя для всіх жителів. В сучасних економічних умовах стан комунальних підприємств має критичний рівень розвитку, який характеризується системним недофінансуванням, необґрунтованим встановленням тарифів на послуги з перевезення, недостатнім обслуговуванням інфраструктури та транспорту, технічною відсталістю, неефективністю використання власних фінансових, матеріальних та трудових ресурсів, недосконалістю нормативно-правової бази, що загрожує виконанню їх соціально-економічних функцій. Зокрема, комунальні підприємства – низькорентабельні або збиткові і, як правило, є дотаційними та стають фінансовим тягарем для місцевого бюджету. Тому реалізація функцій комунальних підприємств у повному обсязі вимагає відповідного фінансового забезпечення та ефективного механізму управління діяльністю комунальних підприємств, що давало б можливість їх стабільного розвитку на перспективу. Це зумовлює необхідність дослідження проблем фінансового забезпечення та пошуку нових підходів і шляхів підвищення ефективності діяльності комунальних підприємств, фінансового оздоровлення та удосконалення процесу їх управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості фінансового забезпечення діяльності комунальних підприємств різних сфер достатньо широко висвітлені у працях українських науковців та практиків, зокрема О.П. Кириленко [1], В.В. Рубльова [2], О.С. Журавка [3], С.М. Галенка [4], Ф.О. Журавка, О.В. Кравченко [5], Б. Прохорова [6] та інших. Дослідження основних проблем фінансового забезпечення у сфері дорожнього господарства та шляхів їх вирішення відображено у наукових працях О.В. Жулин [7]. Проте, незважаючи на значну увагу, яку приділяють дослідники розробкам теоретичних і практичних аспектів фінансового забезпечення діяльності підприємств, натепер залишається низка проблем та бракує всебічного та комплексного вивчення особливостей фінансового забезпечення діяльності комунальних підприємств, а також розроблення заходів для забезпечення їх стабільного розвитку.

Метою статті є дослідження теоретичних та практичних засад фінансового забезпечення діяльності комунальних підприємств, виділення ключових проблем їх функціонування та визначення основних перспективних завдань та напрямків підвищення ефективності фінансового забезпечення в сучасних умовах на прикладі комунальних підприємств транспортної галузі.

Основний матеріал дослідження. Рівень життя людей та їх добробут суттєво залежать від наявності фінансових ресурсів бюджетів та ефективної діяльності комунальних підприємств, бюджетних установ та організацій комунальної форми власності, які є одержувачами бюджетних коштів. Діяльність комунальних підприємств насамперед спрямована на отримання прибутку, частина якого у вигляді податкового збору відраховується до місцевого бюджету. Зокрема, місцеві ради, як власники комунальних підприємств, можуть прийняти рішення щодо часткового або повного звільнення від оподаткування у тій частині, в якій ці податки зараховуються до відповідної місцевої ради [8]. Підприємства самостійно розпоряджаються прибутком, що залишився в їх розпорядженні після сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів відповідно до чинного законодавства.

Чистий прибуток підприємства, який залишається після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат, залишається у повному його розпорядженні і спрямовується на придбання основних засобів, автотранспорту, поточний та капітальний ремонт будівель і споруд, виплату матеріальної допомоги, преміювання по результатам діяльності, удосконалення матеріально-технічної бази підприємства.

Згідно із статтею 75 Господарського кодексу України фінансовий план є основним плановим документом державного комерційного підприємства, згідно з яким воно отримує доходи і здійснює видатки, визначає обсяг та спрямування коштів для виконання своїх функцій протягом року відповідно до установчих документів [9]. Для прикладу, КП «Київський метрополітен» щороку складає та затверджує річний фінансовий план у порядку та формі, визначеними виконавчим органом Київської міської ради (КМДА) та звітує про стан його виконання Департаменту транспортної інфраструктури КМДА. Показники щодо системи оплати праці та її складових встановлюються підприємством самостійно. Крім того, підприємство розробляє, подає на затвердження середньостроковий стратегічний план розвитку, ключові показники ефективності та звітує про їх виконання.

Загалом фінансування діяльності комунальних підприємств може здійснюватись за рахунок власних (амортизаційні відрахування, прибуток тощо); залучених (бюджетні асигнування, благодійні внески, кредити банків тощо); та позикових коштів (кошти, які підприємство отримує на засадах платності, строковості та поверненості).

Важливим джерелом фінансування діяльності є власні кошти. Утім, для успішного функціонування вони мають використовувати усі інструменти фінансування. В ринкових умовах господарювання однією з потенційних її форм є кредитні ресурси, що дають змогу ефективно контролювати їх використання та спрямовувати у потрібне русло. Ще однією формою фінансування комунальних підприємств можуть бути інвестиції приватних структур та міжнародних фінансових організацій [10].

Але сучасні реалії в комунальному секторі свідчать, що на сьогодні джерелом поповнення власного капіталу комунальних підприємств є переважно бюджетні асигнування, а не чистий прибуток, як це має бути у підприємства, що функціонує на конкурентному ринку [11]. Комунальні підприємства часто діють неефективно, оскільки, на відміну від приватних, не бояться банкрутства чи конкуренції у зв'язку з тим, що перебуваючи у комунальній власності завжди можуть розраховувати на підтримку власника (громади), який може поповнити капітал комунального підприємства з місцевого бюджету (рис.1).

Рисунок 1 – Формування доходів та витрат комунальних підприємств
Figure 1 – Formation of revenues and expenses of communal enterprises

Не встановлюючи вимог до прибутковості комунальних підприємств, не заохочуючи їх до самоокупності та розвитку, місцева влада приречена фінансувати діяльність комунальних підприємств, що є ризикованим для них з огляду на те, що за умов дефіциту місцевого бюджету існує

висока ймовірність недоотримання фінансових ресурсів з місцевого бюджету. Так, протягом 2020 року частка рішень Антимонопольного комітету щодо розвитку сфери транспорту складала 19% (рис.2) [12].

Рисунок 2 – Структура прийнятих рішень Антимонопольного комітету, що стосуються комунальних та державних підприємств, у 2020 році за класифікаторами видів економічної діяльності
 Figure 2 – Structure of the Antimonopoly committee decisions concerning communal and state enterprises in 2020 according to the types of economic activities classifiers

Зокрема, базуючись на аналізі рішень АМКУ за 2017-2020 роки, обсяг фінансової допомоги щодо функціонування транспортної галузі з кожним роком зростає та найбільша кількість рішень стосувалася саме підприємств, що надають послуги у сферах перевезення та обслуговування наземного транспорту (рис.3) [12].

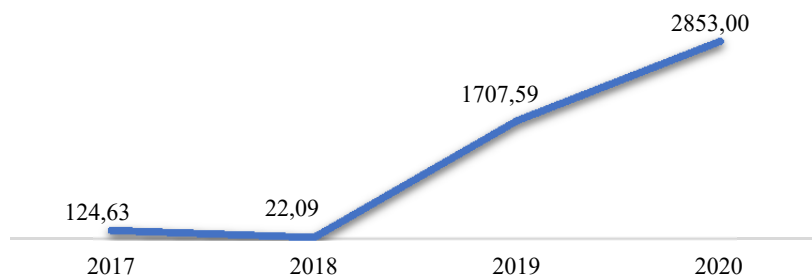

Рисунок 3 – Динаміка обсягу наданої державної допомоги щодо функціонування наземного і трубопровідного транспорту за 2017-2020 роки, млн грн
 Figure 3 – Dynamics of the state aid amount provided for the overland and pipeline transport operation in 2017–2020, UAH million

Водночас у розвинутих країнах Південної Америки та Південно-Східної Азії відсутні дотації з боку держави чи місцевої влади для комунальних підприємств. Транспортні підприємства самі визначають рівень тарифів, розклад руху та маршрути перевезень, а місцева влада лише перевіряє професійну компетенцію перевізника, відповідність вимогам безпеки і технічної придатності рухомого складу.

Крім того, аналіз фінансового стану комунальних підприємств за 2017 – 2020 роки показав, що ті комунальні підприємства, які є прибутковими, не можна вважати ефективними, оскільки їх прибутки є незначними у порівнянні з рівнем залучених ресурсів, задіяних для отримання цих прибутків. Інша ж частка комунальних підприємств є збитковими. За результатами фінансово-господарської діяльності за 9 місяців 2021 року найзбитковішими у галузі транспорту виявилися КП «Київський метрополітен» та КП «Київтранспарксервіс». Негативна динаміка фінансових результатів досліджуваних підприємств відображає загрозові ризики щодо скорочення їх прибутковості (зростання збитковості) та в кінцевому результаті поповнення переліку госпрозрахункових збиткових підприємств, організацій комунальної власності столиці (табл. 1) [13].

Таблиця 1 – Чистий фінансовий результат діяльності комунальних підприємств транспортної галузі, тис. грн

Table 1 – Net financial result of the activities of communal enterprises in the transport industry, UAH thousand

Назва комунальних підприємств	2017	2018	2019	2020	9 міс 2021
КП «Київський метрополітен»	-1465820	-6019	-635529	-1175337	-1694540
КП «Київпаstrанс»	155818	-145723	-83822	-52389	63053
КП «Київтранспарксервіс»	-17565	3437	-14266	103	-13407
КП «Центр організації дорожнього руху»	328	269	280	458	278
КК «Київавтодор»	13552	9190	4285	3778	-6362

Слід акцентувати увагу, що КП «Київпаstrанс» працює значно менше в порівнянні з приватним транспортом, рухомий склад якого, маючи неналежний санітарний та технічний стан, приносить значно більший дохід. Ситуацію ще ускладнює надмірна кількість пільговиків, в середньому це 6 з 10 пасажирів. Крім того, маса корупційних схем на комунальних підприємствах буде робити підприємства збитковими при будь-яких тарифах. Для прикладу, в 2019 році посадові особи КП «Київський метрополітен», у тому числі члени тендерного комітету по закупівлі послуг та товарно-матеріальних цінностей, для власного збагачення вступили в змову із чотирма комерційними структурами, які брали участь у процедурах публічних закупівель. Зокрема, КП «Київпаstrанс» протягом 2018–2020 років мав один з найвищих відсотків закупівель із висновками Держаудитслужби про наявність порушень. Для прикладу, в 2019 році Держаудитслужбою проведено моніторинг 4 процедур закупівель, замовником яких було комунальне підприємство «Київпаstrанс» та встановлено грубі порушення законодавства у сфері закупівель (обрання переможцем торгів або допущення до оцінки учасників, які не відповідали кваліфікаційним критеріям, обумовленими в тендерних документаціях) [14]. Встановлено, що діяльність КП «Київпаstrанс» непрозора і тінізована, що призводить до фактів та ризиків неефективного та неправомірного використання комунального майна, грошових та інших ресурсів, зловживань та значних недоотримань доходів. В червні 2021 року Державною фіскальною службою проведено обшуки в КП «Київпаstrанс» за фактами ухилення від сплати податків та привласнені бюджетних коштів. Встановлено, що службові особи відокремленого підрозділу КП «Київпаstrанс» протягом 2020 року привласнили бюджетні кошти при проведенні робіт з реконструкції трамвайної лінії шляхом зловживання службовим становищем. Загальна вартість робіт склала понад 80 мільйонів гривень, значна частина яких було привласнено [15].

До того ж найчастішим системним порушенням є невиконання планових фінансово-економічних показників. Так, фінансовий план КП «Київтранспарксервіс» за 2020 рік та перший квартал 2021 року виконаний на 55%. Дохід від реалізації послуг у 2020 році склав 102,2 млн грн при плані 183,4 млн грн, а за 1 квартал 2021 року – 17,1 млн грн при плані 31,7 млн грн. Чистий прибуток підприємства у 2020 році склав лише 10% від плану [13].

Слід додати, що недоотримання фінансових ресурсів обумовлені переважно діями або бездіяльністю керівництва, адже на сьогодні комунальні підприємства так і не мають досконалу управлінську систему. Близько третини комунальних підприємств упродовж 2017-2020 років змінювали директорів два чи більше разів [6]. У КП «Київтранспарксервіс» за період з 2017 року по січень 2022 року керівництво змінювалось аж сім разів. Така ситуація свідчить про невідповідність керівника займаній посаді або виконуваній роботі та відсутність прийняття стратегічних рішень щодо розвитку та ефективної діяльності підприємства.

Причиною поганої роботи комунальних підприємств, зокрема, є і невиправдано низькі заробітні плати. Така оплата праці не дозволяє залучати досвідчених фахівців, що в свою чергу не дає змоги досягнути позитивних результатів. Також непрозорим і сумнівним є підхід преміювання в підприємствах державного сектору. Зважаючи на це, при будь-яких змінах в діяльності комунальних підприємств, слід звернути увагу на заробітну плату відповідних спеціалістів, яка має бути на рівні не нижче ринкового. Кожен дев'ятий працює на компанію державної форми власності (в Словаччині працівників держкомпаній лише близько 2%). Так, заробітна плата у січні 2022 року у спеціалістів комунальних підприємств (юрист, головний інспектор з паркування, головний конструктор конструкторсько-технологічного відділу тощо) складала від 15 до 18 тис. грн, а заробітна плата керівників – від 44 до 79 тис. грн [16]. Водночас середня заробітна плата спеціалістів нижчої ланки у

приватних акціонерних товариствах, 100% акцій яких належить державі, складає 25 тис. грн з перспективою підвищення рівня оплати шляхом проведення оцінки професійної діяльності.

На підставі аналізу фінансового забезпечення комунальних підприємств транспортної галузі можна додатково виокремити ще наступні проблеми їх діяльності:

- порушення законодавства про бухгалтерський облік та фінансову звітність;
- тінізація орендних відносин;
- порушення обліку основних засобів підприємств;
- постачання неякісного пального;
- завищення сум бюджетного фінансування через маніпулювання показниками кількості перевезених пасажирів та сумами компенсації за пільговий проїзд;
- недостатній контроль за діяльністю паркувальних майданчиків;
- некваліфікована організація та контроль процесу погодження схем організації дорожнього руху;
- неналежний контроль за організацією та додержанням порядку ведення договірної роботи;
- нераціональне розподілення коштів;
- низька віддача та велика зношеність основних фондів;
- неефективне використання фінансових ресурсів та невміле управління ними;
- відсутність дієвого контролю з боку місцевої влади.

Окрім того, серед низки системних проблем варто зауважити, що місцева влада у сфері діяльності комунальних підприємств має передбачати напрями, які врахують не лише фінансово-економічну складову, а й враховувати соціальну. При тенденції тривалої збиткової діяльності, нестабільній кадровій політиці, високому рівні корупції, комунальні підприємства є суб'єктами, котрим необхідно проваджувати економічну діяльність та відкрито звітувати перед суспільством. Тому на сьогодні проблемою, яка потребує свого вирішення є спрямування місцевої влади на дотримання вимог щодо прозорості діяльності комунальних підприємств та визначення рівня їх соціальної відповідальності. Адже запорука всьому – прозорість і відкритість, що є необхідними умовами для побудови відносин, заснованих на довірі. Саме така позиція, надійно вкоренившись у повсякденну діяльність комунальних підприємств допоможе їм бути стійкими до будь-яких структурних змін, які на сьогодні ще й прискорила пандемія COVID-19.

З огляду на зазначені проблеми, для підвищення ефективності фінансового забезпечення та розвитку комунальних підприємств, слід імплементувати наступні дії:

- врегулювати конфлікт інтересів керівників комунальних підприємств та затвердити прозору та незалежну конкурсну процедуру їх обрання;
- розробити та впровадити процедуру щорічної оцінки професійної діяльності працівників з подальшою розробкою індивідуальних планів їх розвитку;
- залучити персонал, який володіє якостями і навичками, необхідними для реалізації поточних і довгострокових планів комунальних підприємств;
- враховуючи слабкі місця в діяльності підприємств, переглянути (розробити) та надати на затвердження ключові показники ефективності (KPI) діяльності підприємств та забезпечити їх досягнення;
- запровадити жорсткі критерії відповідальності працівників за недотримання ключових показників ефективності;
- проводити щорічну інвентаризацію всіх видів зобов'язань та всіх активів підприємства;
- посилити контроль за обліком та зберіганням матеріальних цінностей підприємств;
- посилити контроль за дотриманням законодавства при розрахунку вартості виконаних робіт чи наданих послуг, веденні обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками;
- проводити щорічний аудит фінансово-економічної діяльності;
- розробити короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий плани фінансування та розвитку комунальних підприємств з чіткими термінами їх реалізації;
- впровадити соціальні проекти для активізування правопорядку у сфері надання транспортних послуг та підвищення репутації комунальних підприємств.

Висновки. У результаті проведеного дослідження розглянуто основні проблеми діяльності комунальних підприємств, зокрема підприємств транспортної галузі міста Києва. Незважаючи на те, що столиця – найзаможніше місто в Україні, комунальні підприємства столиці найбільш залежні від дотацій та у переважній більшості менш ефективні порівняно з підприємствами приватного сектору. Саме ця категорія підприємств характеризується низкою проблем, які не вирішуються роками та обумовлені відсутністю належної управлінської системи, неефективним використанням бюджетних

коштів, наявністю корупційних схем, неналежним контролем за дотриманням законодавства та іншими чинниками. Зазначені недоліки не дають можливості створити прозорі, економічно та фінансово ефективні комунальні підприємства. Тому пріоритетним напрямком дослідження є пошук основних перспективних завдань та напрямків підвищення ефективності фінансового забезпечення та розвитку комунальних підприємств. Запропоновані дії охоплюють широке коло управлінських та фінансово-економічних заходів, що сприятимуть підвищенню:

- прибутковості комунальних підприємств;
- якості надання соціальних послуг;
- репутації комунальних підприємств.

Окрім того, комунальним підприємствам необхідно навчитися використовувати бюджетні видатки як надійний інструмент забезпечення стійкого економічного зростання.

Перспективним питанням для подальших досліджень у зазначеній галузі може бути розроблення ефективної моделі фінансового забезпечення комунальних підприємств транспортної галузі та дослідження їх діяльності крізь призму соціальної відповідальності.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Кириленко О.П. Місцеві фінанси : підруч. / за ред. д.е.н., проф. О. П. Кириленко. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2014. – 448 с.
2. Рубльов В.В. Особливості управління комунальними підприємствами у сучасних умовах / В.В. Рубльов // Економіка та держава. – 2017. – №2. – С. 43-45.
3. Журавка О.С. Проблеми та шляхи удосконалення фінансового забезпечення комунальних підприємств / О.С. Журавка, Н.В. Марченко // Економіка. Фінанси. Право. – 2017. – № 12 (1). – С. 35-37.
4. Галенко С. М. Управління комунальними підприємствами: проблеми та шляхи їх вирішення/ С.М. Галенко // Економіка та держава. – 2011. – № 7. – С. 96–97.
5. Журавка Ф.О. Вдосконалення системи фінансування бюджетних установ в умовах зростання соціальної відповідальності [Текст] / Ф.О. Журавка, О.В. Кравченко // Соціальна відповідальність влади, бізнесу, громадян : монографія : у 2-х т. / за заг. ред. Г. Г. Півняка. – Донецьк : НГУ, 2014. – Т. 2. – С. 98-104.
6. Прохоров Б. Що робити Києву з комунальними підприємствами? Дослідження. 15.06.2021 / Б. Прохоров, Г. Бабакішієва, К. Багацька, О. Зеленьк // Центр економічної стратегії [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://ces.org.ua/kyiv-municipal-enterprises-papers/>
7. Жулин О. В. Фінансове забезпечення підприємств дорожнього господарства в умовах фінансової децентралізації / О. В. Жулин // Вісник [Національного транспортного університету]. – 2014. – № 30(2). – С. 57-65.
8. Комунальні підприємства, установи та організації. Офіційний сайт Інституту масової інформації. 17.05.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://imi.org.ua/advises/komunalni-pidприємства-ustanovi-ta-organizatsiji-i2365>.
9. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
10. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади / О.Кириленко, Б.Малиняк, В.Письменний, В.Русін/ Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 396 с.
11. Багацька К. За крок до банкрутства. Чому більшість комунальних підприємств є неефективними та збитковими і як це можна змінити / К. Багацька // Економічна правда. 20.10.2020 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2020/10/20/666444/>
12. Портал державної допомоги [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://pdd.amc.gov.ua/portal/>
13. Офіційний веб-сайт Департаменту внутрішнього фінансового контролю та аудиту Виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: kyivaudit.gov.ua
14. Офіційний веб-сайт Державної аудиторської служби України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dkrs.kmu.gov.ua>
15. ДФС провела обшуки в КП «Київпастрас» за фактами ухилення від сплати податків та привласненні бюджетних коштів. Офіційний портал Державної фіскальної служби України. 23.06.2021 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentр/novini/394143.html>

16. Сайт пошуку роботи Work.ua [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.work.ua/>

REFERENCES

1. Kyrylenko, O. P. (2014). *Mistsevi finansy [Local finances]*. Ternopil: Ekonomichna dumka TNEU [in Ukrainian].
2. Rubliov, V.V. (2017). Osoblyvosti upravlinnia komunalnymy pidpryemstvamy u suchasnykh umovakh [Features of communal enterprises management in modern conditions]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and state*, 2, 43-45 [in Ukrainian].
3. Zhuravka, O.S., & Marchenko, N.V. (2017). Problemy ta shliakhy udoskonalennia finansovoho zabezpechennia komunalnykh pidpryemstv [Problems and ways to improve the financial support of communal enterprises]. *Ekonomika. Finansy. Pravo – Economy. Finances. Law*, 12 (1), 35-37 [in Ukrainian].
4. Halenko, S. M. (2011). Upravlinnia komunalnymy pidpryemstvamy: problemy ta shliakhy yikh vyrishennia [Utility management: problems and solutions]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and state*, 7, 96-97 [in Ukrainian].
5. Zhuravka, F.O., & Kravchenko, O.V. (2014). Vdoskonalennia systemy finansuvannia biudzhethnykh ustanov v umovakh zrostantia sotsialnoi vidpovidalnosti [Improving the system of financing budget institutions in the context of growing social responsibility]. H. H. Pivniak (Eds.), *Sotsialna vidpovidalnist vlady, biznesu, hromadian – Social responsibility of government, business, citizens: Monograph. (Vol.2)*, (pp.98-104). Donetsk: NMU [in Ukrainian].
6. Prokhorov, B., Babakishiieva, H., Bahatska, K., & Zeleniak, O. (June 15, 2021). Shcho robyty Kyievu z komunalnymy pidpryemstvamy? [What should Kyiv do with communal enterprises?]. Tsentri ekonomichnoi stratehii. *ces.org.ua*. Retrieved from <https://ces.org.ua/kyiv-municipal-enterprises-papers/> [in Ukrainian].
7. Zhulyln, O.V. (2014). Finansove zabezpechennia pidpryemstv dorozhnoho hospodarstva v umovakh finansovoi detsentralizatsii [Financial support of road management enterprises in the conditions of financial decentralization]. *Visnyk [Natsionalnoho transportnoho universytetu] – Bulletin [of the National Transport University]*, 30(2), 57-65 [in Ukrainian].
8. Komunalni pidpryemstva, ustanovy ta orhanizatsii [Communal enterprises, institutions and organization]. (May 17, 2016). Ofitsiinyi sait Instytutu masovoi informatsii – Official website of the Institute of Mass Media. *imi.org.ua*. Retrieved from <https://imi.org.ua/advice/komunalni-pidpryemstva-ustanovi-ta-organizatsiji-i2365> [in Ukrainian].
9. Hospodarskyi kodeks Ukrainy [Commercial Code of Ukraine]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> [in Ukrainian].
10. Kyrylenko, O., Malyniak, B., Pysmennyi, V., & Rusin, V. (2015). *Planuvannia ta upravlinnia finansovymy resursamy terytorialnoi hromady [Planning and management of financial resources of the territorial community]*. Asotsiatsiia mist Ukrainy – Association of Ukrainian Cities. Kyiv: TOV «PIDPRYEMSTVO «VI EN EI» [in Ukrainian].
11. Bahatska, K. (October 20, 2020). Za krok do bankrutstva. Chomu bilshist komunalnykh pidpryemstv ye neefektyvnymy ta zbytkovymy i yak tse mozha zminyty [One step closer to bankruptcy. Why most communal enterprises are inefficient and unprofitable and how this can be changed]. *Ekonomichna pravda. epravda.com.ua*. Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/columns/2020/10/20/666444/> [in Ukrainian].
12. Portal derzhavnoi dopomohy [State aid portal]. *pdd.amc.gov.ua*. Retrieved from <http://pdd.amc.gov.ua/portal/> [in Ukrainian].
13. Ofitsiinyi veb-sait Departamentu vnutrishnoho finansovoho kontroliu ta audytu Vykonavchoho orhanu Kyivskoi miskoi rady (KMDA) [Official website of the Department of Internal Financial Control and Audit of the Kyiv City State Administration]. *kyivaudit.gov.ua*. Retrieved from <https://kyivaudit.gov.ua/> [in Ukrainian].
14. Ofitsiinyi veb-sait Derzhavnoi audytorskoï sluzhby Ukrainy [Official website of the State Audit Service of Ukraine]. *dkrs.kmu.gov.ua*. Retrieved from <http://dkrs.kmu.gov.ua> [in Ukrainian].
15. DFS provela obshuky v KP «Kyivpastrans» za faktamy ukhylennia vid splaty podatkov ta pryvlasneni biudzhethnykh koshtiv [The SFS conducted searches in Kyivpastrans on the facts of tax evasion and misappropriation of budget funds]. (June 23, 2021). Ofitsiinyi portal Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby

Ukrainy – Official portal of the State Fiscal Service of Ukraine. *sfs.gov.ua*. Retrieved from <http://sfs.gov.ua/media-tsentri/novini/394143.html> [in Ukrainian].

16. Sait poshuku roboty Work.ua [Job search site Work.ua]. *work.ua*. Retrieved from <https://www.work.ua/> [in Ukrainian].

РЕФЕРАТ

Зеленюк-Джунь Л.В. Фінансове забезпечення діяльності комунальних підприємств транспортної галузі / Л.В.Зеленюк-Джунь // Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». Науковий журнал. – К.: НТУ, 2022. – Вип. 2 (52).

У статті досліджено теоретичні та практичні засади фінансового забезпечення діяльності комунальних підприємств, проаналізовано фінансову та управлінську діяльність комунальних підприємств транспортної галузі. На основі даного аналізу виділено ключові проблеми функціонування комунальних підприємств транспортної галузі та визначені основні заходи щодо розв'язання даних проблем.

Об'єкт дослідження – фінансове забезпечення діяльності комунальних підприємств транспортної галузі.

Мета роботи – дослідження теоретичних та практичних засад фінансового забезпечення діяльності комунальних підприємств, виділення ключових проблем їх функціонування та визначення основних перспективних завдань та напрямків підвищення ефективності фінансового забезпечення в сучасних умовах на прикладі комунальних підприємств транспортної галузі.

Метод дослідження – метод узагальнення, аналізу, економіко-статистичні методи.

Основним показником соціально-економічного розвитку регіонів України є ефективне та стабільне функціонування комунальних підприємств, оскільки їх діяльність спрямована на забезпечення комфортних та безпечних умов життя для всіх жителів. В сучасних економічних умовах стан комунальних підприємств має критичний рівень розвитку, такі підприємства не можуть забезпечити себе власними доходами, потребуючи регулярних дотацій з міського бюджету. Тому реалізація функцій комунальних підприємств у повному обсязі вимагає відповідного фінансового забезпечення та ефективного механізму управління діяльністю комунальних підприємств, що давало б можливість їх стабільного розвитку на перспективу.

У статті розглянуто основні джерела фінансування комунальних підприємств, формування їх доходів та витрат, проаналізовано сучасний фінансово-економічний стан комунальних підприємств транспортної галузі, оцінено рівень державної фінансової допомоги та рівень корупційного впливу, досліджено управлінську систему.

За підсумками проведеного дослідження визначено існуючі причини скрутного фінансового стану комунальних підприємств транспортної галузі, які обумовлені недосконалістю управлінської системи, наявністю корупційних схем, неефективним використанням бюджетних коштів, неналежним контролем за дотриманням законодавства тощо; сформовано основні перспективні завдання та напрямки щодо підвищення ефективності фінансового забезпечення, удосконалення системи управління та розвитку комунальних підприємств транспортної галузі, що охоплюють широке коло управлінських та фінансово-економічних заходів, важливим підґрунтям яких є прозорість та відкритість. Саме така позиція, надійно вкоренившись у повсякденну діяльність комунальних підприємств допоможе їм бути стійкими до будь-яких структурних змін.

Результати даного дослідження допоможуть сформувати ефективну модель фінансового забезпечення комунальних підприємств транспортної галузі, що стане передумовою їх розвитку.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, КОМУНАЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА, ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ, ФІНАНСОВИЙ СТАН, ПРИБУТКОВІСТЬ, РОЗВИТОК.

ABSTRACT

Zeleniuk-Dzhun L.V. Financial support of the communal enterprises' activities in the Transport Industry. Visnyk National Transport University. Series «Economic sciences». Scientific journal. – Kyiv: National Transport University, 2022. – Issue 2 (52).

The article investigates the theoretical and practical principles of the financial support of the communal enterprises' activities, analyzes the financial and management activities of communal enterprises in the Transport Industry. Based on this analysis, the key problems of functioning of the communal enterprises in the Transport Industry are defined and the main measures to address these problems are identified.

The object of the study is the financial support of the communal enterprises' activities in the Transport Industry.

The purpose of the study is to research the theoretical and practical principles of the financial support of the communal enterprises' activities, highlight key issues of their operations and identify key long-term objectives and ways to improve the efficiency of the financial support in modern conditions on the example of communal enterprises in the Transport Industry.

Method of the study – method of generalization, analysis, economic and statistical methods.

The main indicator of socio-economic development of the regions of Ukraine is the efficient and stable functioning of communal enterprises, as their activities are aimed at providing comfortable and safe living conditions for all residents. In modern economic conditions, the state of the communal enterprises has a critical level of development, such enterprises can not secure the sufficient income, requiring regular subsidies from the city budget. Therefore, the full implementation of the functions of communal enterprises requires adequate financial support and an effective mechanism for managing the activities of communal enterprises, which would support their stable development in the future.

The article considers the main sources of financing of communal enterprises, the formation of their revenues and expenditures, analyzes the current financial and economic condition of communal enterprises in the Transport Industry, assesses the level of public financial assistance and corruption, explores the management system.

According to the results of the research, the existing reasons of difficult financial condition of the communal enterprises in the Transport Industry are identified, which are due to the imperfection of the management system, corruption schemes, inefficient use of budget funds, inadequate control over compliance with legislation, etc.; the main perspective tasks and directions for improving the efficiency of financial support, improving the management system and development of the communal enterprises in the Transport Industry, covering a wide range of management and financial and economic measures, an important basis for which are transparency and openness. It is this position, firmly rooted in the daily activities of the communal enterprises will help them be resilient to any structural changes.

The results of this study will help to form an effective model of financial support of the communal enterprises in the Transport Industry, which will be a prerequisite for their development.

KEY WORDS: FINANCIAL SUPPORT, COMMUNAL ENTERPRISES, SOURCES OF FINANCING, FINANCIAL STATUS, PROFITABILITY, DEVELOPMENT.

АВТОР:

Зеленюк-Джунь Лілія Вікторівна, Національний транспортний університет, аспірантка кафедри фінансів, обліку і аудиту, e-mail: dzhunlily@ukr.net, тел. +380977182873, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к.424, orcid.org/0000-0001-6801-3981.

AUTHOR:

Zeleniuk-Dzhun Liliia V., National Transport University, postgraduate student, department of finance, accounting and auditing, e-mail: dzhunlily@ukr.net, tel. +380977182873, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omelyanovich-Pavlenko str. 1, of. 424, orcid.org/0000-0001-6801-3981.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бондаренко Євген Валентинович, доктор економічних наук, професор, Національний транспортний університет, президент Української академії інвестицій в науку і будівництво, м. Київ, Україна.

Базиліук Антоніна Василівна, доктор економічних наук, професор, Національний транспортний університет, завідувач кафедри фінансів, обліку і аудиту, м. Київ, Україна.

REVIEWERS:

Bondarenko Yevhen, PhD., Economics (Dr.), Professor, National Transport University, President of the Ukrainian Academy of Investments in Science and Construction, Kyiv, Ukraine.

Bazilyuk Antonina V., PhD., Economics (Dr.), professor, National Transport University, head of department of finance, accounting and auditing, Kyiv, Ukraine.